

εν κατακλείδι

ΧΕΡΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΠΕΛΟΦΙΛΟΣΟΦΙΕΣ ΜΕ... ΑΠΟΨΗ

γράφει ο Σάββας Λιμνατίτης ● savvas_67@yahoo.com

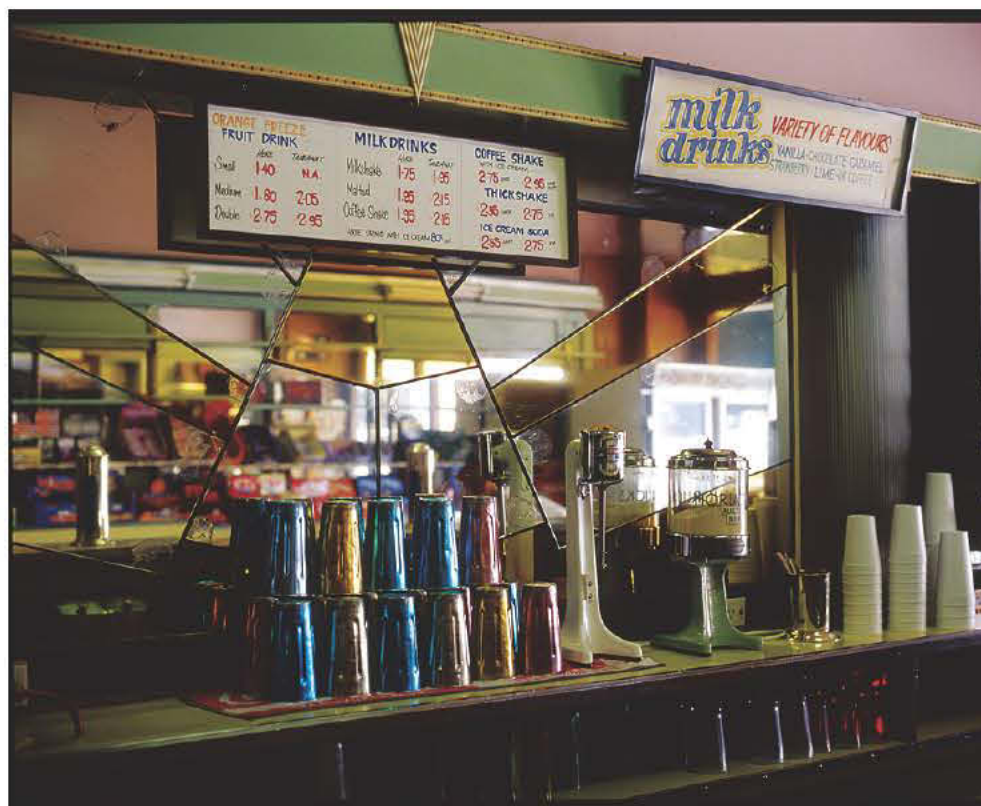
“Το μενού του Λάμπρου Ζαντιώτη” στο National Museum of Australia

Μάλλον έχουν περάσει –ανεπι-στρεπτή, ελπίζω- οι καιροί που το προσωνόμιο wog όχι μόνο χρησιμοποιείτο κατά κόρο, αλλά και θεωρείτο ως άκρως προσβλητικό, τουλάχιστον από εκείνους που έδιναν σημασία σε τέτοιου μορφής... φιλοφρονήσεις. Τουναντίον, έχουμε περάσει στην εποχή που κάποιοι συγκεκριμένοι κύκλοι – κυρίως ακαδημαϊκοί- προσάπτουν στο wog άλλες εκφράσεις: μεγάλη, μάγκα, «μετά από σένα το χάος» και ούτω καθεξής.

Ας μιλήσουμε όμως και λίγο σοβαρά. Ναι, έχουμε γίνει αποδεκτοί από την ευρύτερη αυστραλιανή κοινωνία, η οποία πλέον αναγνωρίζει την ενδελεχή προσφορά των μεταναστών στην δημιουργία του πολύχρωμου αυτού υφαντού που ονομάζεται πολυπολιτιστική Αυστραλία. Άλλωστε ο κάθε λαός που έχει απλώσει ρίζες στην όμορφη αυτή χώρα έχει αφήσει τα δικά του σημάδια – άλλος περισσότερα και πιο βαθιά, άλλος λιγότερα και δυσκολότερα ευδιάκριτα- στον τρόπο ζωής αλλά και την ιστορία αυτής της χώρας.

Και αν αδιαμφισβήτητα Ιταλοί και Κινέζοι μονολογούν εν μέρει την επίδραση στις γαστρονομικές προτιμήσεις της χώρας, εμείς ως Έλληνες έχουμε πλέον και επίσημα αναγνωριστεί για τον σπουδαίο ρόλο που είχαμε στην διαμόρφωση της pop κουλτούρας της Αυστραλίας. Επίδρασεις οι οποίες έχουν τις ρίζες τους στα καφέ που σχεδόν αποκλειστικά μόνο Έλληνες διατηρούσαν σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της χώρας, και οι οποίες ήρθαν στο φως χάρη στις πολύχρονες και πολυδιάστατες έρευνες του διδύμου Έφης Αλεξάκη και Λέοναρντ Τζανισέφσκι. Εν ολίγοις: milkshakes, juke boxes (άρα και ροκ ν ρολλ – βρε μπας και ο Ελβις ήταν όντως Έλληνας;), καραμέλες αλλά και ο συγκεκριμένος, χαρακτηριστικός τρόπος διακόσμησης τόσο άρρηκτα «δεμένος» με τα milk bar της δεκαετίας του 50, αρχές του 60, μπορεί μεν να έχουν ως χώρα προέλευσης τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, έφτασαν δε στις όχθες μας χάρη των προσπαθειών Ελλήνων μεταναστών, οι οποίοι –έστω και εν αγνοία τους- άφησαν ανεξίτηλα σημάδια στην διαμόρφωση του Αυστραλιανού πολιτισμού.

Η δουλειά των Αλεξάκη- Τζανισέφσκι γνωστή: για χρόνια τώρα έχουν φτάσει σχεδόν σε όλα τα άκρα της γης, ξετυλίγοντας τον μίτο της Αριάδνης (όπου Αριάδνη βλέπε ελληνική παρουσία στην Αυστραλία), βγάζοντας στην επιφάνεια σπουδαίους θησαυρούς τους οποίους παρουσίασαν στο ευρύτερο κοινό είτε μέσω βιβλίων είτε ειδικών εκθέσεων. Εμπνευσμένο από τις «αναζητήσεις» των δυο ακάματων αυτών ερευνητών, το Εθνικό Μουσείο της Αυστραλίας (National Museum of Australia) αναγνωρίζει την ιστορική κοινωνικο - πολιτιστική σημασία του ελληνικού καφέ

ΠΑΝΩ: Λούλα Ζαντιώτης (το γένος Κασίμ ΠΑΝΩ: Λούλα Ζαντιώτης (το γένος Κασίμ), Busy Bee Cafe Gunnedah, NSW, 2002, Φωτογραφία από Effy Αλεξάκης, από το "In their own image" « Εθνικό Σχέδιο Αρχαία **ΚΑΤΩ:** Busy Bee Cafe πάγκος υπηρεσιών και backbar Gunnedah, NSW, 2002 Φωτογραφία από Effy Αλεξάκης, από το "In their own image"

στην Αυστραλία σε μια «μόνιμη» έκθεση η οποία θα στεγαστεί στους χώρους του πανεπιστημίου και που θα ανοίξει για το κοινό στις αρχές Οκτωβρίου του 2013. Πριν από λίγα ο Αλεξάκη και Τζανισέφσκι ξεκίνησαν μια έρευνα που απώτερο σκοπό είχε τον εντοπισμό των εναπομεινάντων ελληνικών καφετεριών στην Αυστραλία. Μια από τις καφετέριες που επισκέφτηκαν ήταν το Busy Bee Café στο Gunnedah, στη βορειοδυτική NSW. Η εν λόγω καφετέρια άνοιξε για πρώτη φορά τις πόρτες της τα μέσα της δεκαετίας του 1910, και κατά την διάρκεια της επίσκεψης των Αλεξάκη και Τζανισέφ-

σκι, διατηρούσε σχεδόν ανέπαφη την παλιά του αίγλη, λειτουργώντας ουσιαστικά ως ένας πολύ καλός προεβουτή των κλασικών ελληνικών milk bar. Σύμφωνα μάλιστα με τους δυο ερευνητές το Busy Bee πρέπει να ήταν ανάμεσα στις πρώτες καφετέριες που εξοπλίστηκε – διακοσμήθηκε από τον Stephen C. Βαρβαρέσος, τον ελληνικής καταγωγής τεχνίτη, ο οποίος συνήθιζε να τοποθετεί μια πινακίδα ορείκαλκου ούτως ώστε να αναγγείλει πως οι εργασίες ήταν δικής του έμπνευσης, Τα χρόνια όμως πέρασαν και όπως άλλες καφετέριες της ίδιας κατηγορίας, το

Busy Bee είχε πλέον αποχαιρετήσει για καλά –τουλάχιστον όσον αφορά την σπουδαιότητα του για την περιοχής- τις μέρες της παλιάς του αίγλης, κάτι που επιβεβαίωσε και η Λούλα (Θεοδώρα) Ζαντιώτη (το γένος Κασίμ) το τελευταίο εναπομεινάντα μέλος της οικογένειας Ζαντιώτη, της οικογένειας δηλαδή που ίδρυσε και λειτούργησε το εν λόγω milk bar για δεκαετίες. «Περίπου 30 με 40 Έλληνες έμειναν εδώ [στη Gunnedah] το 1955. Οι περισσότεροι από αυτούς είχαν καφετέριες. Το White Rose, ένα τετράγωνο πιο κάτω από την Busy Bee. Το Μοντερέι, απέναντι από το White Rose. Η Ακρόπολη, λίγο πιο κάτω από το μπλοκ. Τώρα, μόνο τρεις έως τέσσερις ελληνικές οικογένειες εδώ... Όλα τα παιδιά μου έχουν φύγει. Είμαι το μοναδικό άτομο από την οικογένειά μου εδώ - είμαι μόνος μερικές φορές... Δεν ξέρω πραγματικά τι να κάνω... Δεν θα μείνω εδώ για επαγγελματικούς λόγους... [το καφέ], είναι το σπίτι μου».

Λίγα μόλις χρόνια αργότερα – και πιο συγκεκριμένα το 2007 το Busy Bee άλλαξε ιδιοκτησία περνώντας στα χέρια της οικογένειας Faint. Η ζωή όμως του ιδιοκτήτη milk bar κάθε άλλο παρά εύκολη είναι και το 2012 το Busy Bee έκλεισε για τα καλά τις πόρτες του. Το Μουσείο δεν έχασε την ευκαιρία και εντέλει απόκτησε μερικά από τα έπιπλα του εσωτερικού χώρου του Busy Bee καθώς επίσης επιγραφές και πολλά από τα σκεύη.

Το υλικό αυτό, μαζί με τις εικόνες και τις πληροφορίες που παρέχονται από τους Αλεξάκη και Janiszewski, αλλά και τους ίδιους τους ιδιοκτήτες του καφέ, τώρα θα εκτίθενται στο μενού του Εθνικού Μουσείου, με την έκθεση να φέρει τον γενικό τίτλο: «Το μενού του Λάμπρου Ζαντιώτη».

Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις της Joanne Bach, υπεύθυνης της εν λόγω έκθεσης: «Ως μέρος του εν εξελίξει προγράμματος της γκαλερί, μια νέα έκθεση που εξετάζει το φαινόμενο του ελληνικού καφέ θα εγκατασταθεί τον Οκτώβριο του 2013. Η έκθεση θα περιλαμβάνει αντικείμενα που αποκτήθηκαν από το Busy Bee Café στο Gunnedah και θα παρουσιαστεί κάτω από την ομπρέλα του 'Journeys: Australia's connections with the World'. Η έκθεση θα είναι «μόνιμη», το οποίο είναι ένα χρονικό διάστημα 5 ετών. Αυτό αποτελεί μεγάλη προσωπική ικανοποίηση για την προσπάθεια που έκανα για να αποκτήσει το μουσείο την συγκεκριμένη συλλογή»

Ημερομηνίες: Θα ανοίξει στις αρχές Οκτωβρίου και να τρέξει για τα επόμενα 5 χρόνια

Τόπος: Εθνικό Μουσείο της Αυστραλίας, Lawson Crescent, Acton, ACT, 2601

Ώρες λειτουργίας: 9πμ-5μμ καθημερινά- **Τηλέφωνο:** (02) 6208 5000